

FACTSHEET	Toolkit Preventie in de wijk Samen werken aan gezondheid en welzijn voor inwoners
IN HET KORT	<p>De Toolkit Preventie in de wijk biedt gemeenten handvatten bij het bevorderen van de gezondheid van hun inwoners. Er is geen blauwdruk voor een juiste aanpak per wijk. De Toolkit biedt kennis over preventie per wijktype en hoe deze toe te passen. Niet in elke wijk speelt dezelfde gezondheidsproblematiek. Zo staan in het centrum van een (grote) stad andere problemen op de voorgrond dan in een dorp. Daarom heeft het RIVM negen wijktypen beschreven. Per wijktype zijn preventiethema's en passende interventies geïdentificeerd op basis van wijkkenmerken. Een wijk is een herkenbaar organisatorisch of geografisch gebied: wijk, buurt, dorp of kern. De wijktypen bieden praktisch houvast en inspiratie om integraal aan de slag te gaan in de eigen situatie.</p> <p>De Toolkit is bestemd voor gemeenten en hun lokale partners en inwoners.</p>
ILLUSTRATIE	 <p>The diagram consists of three horizontal rows, each representing a different component of the toolkit. Each row has three colored boxes: a title box on the left, a description box in the middle, and a goal box on the right.</p> <ul style="list-style-type: none"> Wijktypen (orange): Overzicht van negen wijktypen met een beschrijving van de meest opvallende wijkkenmerken en daaraan gekoppeld preventiethema's. Doel: kenmerken en thema's identificeren. Datawijzer (green): Overzicht van een integrale indicatorenset waarvoor cijfers op wijkniveau beschikbaar zijn uit landelijke bronnen. Doel: thema's en aanpak duiden. Preventiewijzer (blue): Overzicht van preventiethema's met een mix aan (erkende) interventies, gericht op zowel individu als omgeving. Doel: integrale aanpak samenstellen.
DOEL	<ul style="list-style-type: none"> • Gezondheidsbevordering of –bescherming van inwoners in wijken • De aanpak is gericht op een of meerdere factoren van gezondheid in onderlinge samenhang • Het gebruik van erkende interventies die passen binnen een bredere beleidsstrategie en –context
DOELGROEP	Gemeenten en hun lokale partners, zoals GGD Gemeentelijke/gewestelijke gezondheidsdiensten, eerstelijnsorganisaties en inwoners
THEMA'S	Preventie in de wijk door bevorderen van: Gezonde leefstijl (bewegen, voeding, alcohol, roken), Overgewicht, Zelfmanagement, Stress, Sociale cohesie, Eenzaamheid, Weerbaarheid en sociale competenties, Gezond oud/Redzaamheid, Opvoedklimaat Gezonde Leefomgeving
PLANFASE	☒ Idee en Ambitie ☒ Visie ☒ Plan ☒ Uitvoering ☐ Evaluatie / Monitoring
BENODIGDE GEGEVENS EXPERTISE	Inzicht in data van de wijk, geprioriteerde preventiethema's, samenwerkingspartners en mix aan interventies Integraal werken als leidraad

METHODE EN PRODUCT	In de Toolkit zijn negen wijktypen uitgewerkt: centrum van steden, vooroorlogse arbeiderswijken, naoorlogse wijken met hoogbouw, groene wijken (inclusief Vinex-wijken), centrum grote dorpen, kleinstedelijke wijken, groen kleinstedelijke wijken, kleine dorpen en kernen, en verspreide huizen in landelijk gebied. Elke type wijk start met het wijkverhaal, met daarbij een beschrijving van de meest opvallende wijkenmerken op zes domeinen: gezondheid en leefstijl; voorzieningen; fysieke omgeving; sociale omgeving; participatie; en bevolking. Per wijk is aangegeven welk preventiethema meer dan gemiddeld op de voorgrond staan. Deze zijn illustratief voor het type wijk, gekozen op basis van data, werksessies en expertoordelen. Ook worden per wijktype een aantal preventiethema's genoemd, met een uitwerking van een integrale aanpak volgens de pijlers: voorlichting en educatie; signalering, advies en ondersteuning; fysieke en sociale omgeving; en regelgeving en handhaving.
PRAKTIJKVOORBEELDEN	Diverse; zie Toolkit. De toolkit is volledig doorklikbaar en geeft ook een handige ingang naar veel meer bruikbare kennis en inzichten op loketgezondleven.nl .
EVALUATIE INSTRUMENT	Het instrument is ontwikkeld, getest en bijgesteld in samenspraak met partners en deskundigen.
BESCHOUWING	De Toolkit biedt concrete handvatten voor gemeenten om aan de slag te gaan met een integrale aanpak op wijkniveau om te bevorderen dat inwoners gezond en wel blijven. Maar ook om het proces effectief vorm te geven, waarbij gemeenten samen met partners en inwoners wijkenmerken in beeld brengen en interpreteren om tot door iedereen gedragen preventiethema's te komen. Een integrale aanpak met zowel aandacht voor de (individuele) burger als de omgeving is daarbij belangrijk. Voorbeelden hiervan zijn interventies gericht op het beter benutten van groene ruimtes en het leggen van groene verbindingen waardoor inwoners meer mogelijkheden hebben tot ontspannen, ontmoeten en bewegen.
BRON (WEBLINK)	https://www.loketgezondleven.nl/documenten/rivm-toolkit-preventie-in-wijk
OPDRACHTGEVER	Deze Toolkit is samengesteld door het RIVM in samenwerking met diverse partners, in opdracht van de Agenda voor de Zorg partijen, de VNG en het Ministerie van VWS.
LAATSTE VERSIE: JAAR VERSIENUMMER	V1.0 (februari 2018)
DOORONTWIKKELING	Het instrument is actueel
GEBRUIK INSTRUMENT	Het instrument is de afgelopen paar jaar regelmatig gebruikt, met name door gemeenten.
GEBRUIKSVORWAARDEN	Het instrument kan kosteloos worden gebruikt
CONTACT	RIVM Algemene vragen: preventieindewijk@rivm.nl Specifieke vragen: Ilse Storm: ilse.storm@rivm.nl of 06 468 60 816

Factsheet Toolkit Preventie in de wijk (V2.0)

Deze factsheet is opgenomen in de Gids Gezonde Leefomgeving.
Check hier de meest actuele versie: <https://www.gezondeleefomgeving.nl/instrumenten>
Vragen of suggesties? Neem contact op met: helpdesk@gezondeleefomgeving.nl

**Informatie- en Kennispunt Gezonde Leefomgeving
Rijksinstituut Volksgezondheid en Milieu (RIVM)**